N.º 15. 1763. 2

18. Luglio

Bolla di Clemente XIII. di nuova erezione della università delle scienze nella città di Cagliari

mazzo 2.

Categ.ª 10.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Divinas, humanasque Scientias conservandi, et propagandi studium, quod Praedecessores Nostri e Beati Petri Cathedra veritatis magistra adeò impense coluere, Nos itidem Divinę Sapientiae consilio in ea modo constituti pari animo foventes omnem curam, sollicitudinemque nostram adhibemus, ut Populi ad Scientiarum agnitionem, et adeptionem invitati, indè disjecta ignorantię caligine, solertes Dominicę Vineę Operarii, validique Catholicae veritatis assertores, et vindices efficiantur; Cumque compertum, et exploratum sit maximoperè ad id contulisse universarum disciplinarum Scholas ab ipsis nostris Praedecessoribus Apostolicae Sedis auctoritate institutas, in quibus non solum Scientias omnes, bonasque artes addiscendi praebetur incitamentum, et occasio, verum eâ potissimum Adolescentes imbuuntur doctrinâ, qua intaminata fides gignitur, coalescit, tuetur, et roboratur; Ideò Libentissimè Scholarum generalium restitutioni, seù novę potius institutioni auctoritatis nostrę presidio consulere satagimus, siquidem

anno Domini MDCVJ Paulus Papa V. Praedecessor Noster bonae memoriae Philippi III. Hispaniarum Regis, cui tunc Sardiniae Regnum etiam parebat, nec non ejusdem Sardiniæ Ordinum, et Magistratuum Supplicationibus annuens, ne quamplures amplissimæ Insulæ Adolescentes a Studiis, quibus alio incumbere debuissent, ob Sumptuum vel Maris difficultates, et incommoda distinerentur, ad augendum illius Insulæ decorem, Apostolicis Litteris Universitatem Studiorum generalem in Civitate Calaris instituit, eique Privilegia omnia addidit, quibus Salamantina, Vallisoletana, Complutensis, aliæque in Hispaniis Universitates gaudent. Verum, sicut accepimus, quamquam Scholarum ædificium inceptum fuent, habendorumque Studiorum Regulæ digestæ, quædam etiam praestitutæ leges, ac aliqui Scientiarum Professores essent delecti, ad exitum tamen non modo res non perductæ, sed ne Ædes quidem fuere etenim ob Temporum Vicissitudines, ob bella, aliasque calamitates minimé datum fuit, ut assignarentur Universitati redditus, vel aliâ saltem ratione necessariis impendiis consuleretur;

Unde, qui hactenus in ea Insula ad Scientiarum gradus, vel Magisteria, vi Privilegii dicti Pauli Praedecessoris ascendere nisi sunt, privatos sibi ipsis quaesierunt Praeceptores; Quare Charissimus in Christo Filius noster Carolus Emanuel, Sardiniae Rex Illustris publicae Accademiae opus ad diuturna illinc depellenda mala unice necessarium, abjecta cunctatione omni, ut statim exercitatione vigeat, et floreat, reique publicae, et Ecclesiasticae tandem exoptatos afferat fructus, penitus perficere deliberatum habens de extruenda in ipsa Calaris Civitate commodiori loco Edificii mole, quodque praecipuum est, de annuis redditibus Scientiarum Professoribus assignandis, Ceterisque substinendis Impendiis plures, qua pollet prudentia rationes inijt opportunas; Verum cum eas ad ingentes sumptus, totque assiduas erogationes impares esse ambigatur, plurimique intersit ejusdem publicae Studiorum Universitati, ut illa denuò Apostolicae Auctoritatis vi restituatur; Ideo ejus, avitaque Regiae Gentis suae in Apostolicam Sedem pietate, et devotione rem totam, votaque sua Nobis aperuit

ut plurima etiam Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum exempla imitati, huic operi supremam manum atque ex Ecclesiae bonis Dotis supplementum praeberemus; Nos igitur, qui per alias nostras Litteras in accessionem, et partem dotis mox futurae Universitatis Praebendam de Assemini nuncupatam a Canonicatu Ecclesiae Calaritanae sejungere, et ipsi Universitati ita addicere, et attribuere intendimus; ut inde provenientes fructus, curante pro suo munere Calaritano Archiepiscopo, in Stipendia Ecclesiasticorum Virorum, sive Saecularium, sive Regularium, qui Theologicas, Canonicas, ac Sacrae, et Ecclesiasticae Historiae disciplinas tradant, atque in ejusdem Universitatis conservandum, ornandumque Sacellum, ejusque opportunos Ministros impendatur, ejusdem Caroli Emanuelis Regis tam provida consilia maximè commendantes, ad Populorum Sardiniae utilitatem, atque in Religione, et Doctrinâ profectum, motu etiam proprio, et ex certâ scientiâ, deque Apostolicae potestatis plenitudine Universitatem Studiorum, et Scientiarum generalem in dicta Civitate Calaritana a Paulo Praedecessore

praefato institutam, cum omnibus, et singulis juribus illi attributis harum serie innovamus, et quatenus opus sit, ut in ejus Scholis bonę Artes, Scientięque omnes a designandis Lectoribus, et Magistris publicè doceantur, iterum Apostolicâ auctoritate erigimus, et instituimus, et juxtà ejusdem Pauli Praedecessoris Litteras, prò tempore existentem Ecclesię Calaritanę Archiepiscopum, in perpetuum illius Pręsidem, et Rectorem itidem perpetuis futuris temporibus eligimus, et deputamus, ipsi quoque Universitati preter ea, quae ab eodem Paulo Praedecessore collata fuere decora, atque ornamenta, illiusque Pręsidi, Antecessoribus, Lectoribus, Magistris, Professoribus, Alumnis Scholasticis, aliisque Personis ei quoquo modo addictis quibuscumque, ut omnibus, et quibusvis privilegiis, indultis, Libertatibus, favoribus, immunitatibus, exemptionibus, gratiis, prerogativis, honoribus, et pręeminentiis Romanę, Taurinensi, Bononiensi, Patavinę, aliisque per Italiam, et Hispaniam similibus publicis Studiorum generalium Universitatibus, illarumque Superioribus,

Lectoribus, Magistris, Doctoribus, Praeceptoribus, Alumnis Scholasticis, Procuratoribus, Bidellis, Nuntiis, Officialibus, Ministris, aliisque Personis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, non solum ad eorum instar, sed pariformiter, et equè principaliter in omnibus, et per omnia uti, potiri, et gaudere, ac insuper eidem Universitati, ejusque Praesidi, seù Rectori, ut de Antecessorum Lectorum, aut Magistrorum consilio, et cum eorum suffragio quoscumque ad illam accedentes, ac per tempus ut infrà statuendum Studiis inibi vacantes, si Scientiâ, et moribus idoneos esse compertum fuerit, in omnibus Scientiis, et facultatibus, quae in illa Universitate docebuntur, et legentur, ad Baccalaureatus, Licentiaturę, Laureę, ac Doctoratus, nec non Magisterii, et quoscumque solitos gradus, servatâ tamen in omnibus Decretorum Viennen, et Tridentini Conciliorum formâ, juxtà laudabiles quarumvis publicarum Universitatum consuetudines promovere, illisque ut post promotionem hujusmodi solita Insignia deferre, et gestare, et Scientias,

ac facultates, ad quas promoti fuerint publicè docere, et legere, ac interpretari, in ijsque disputare, nec non quoscumque actus gradui, seu gradibus per eos receptis convenientes gerere, ac aliàs omnibus, et singulis Privilegiis, gratiis, favoribus, prerogativis, et indultis, quibus alii in cæteris Universitatibus juxtà earum ritus, et mores ad Gradus ipsos promoti de jure, vel consuetudine, aut aliàs utuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti, potiri, et gaudere possunt, et poterunt quomodolibet in futurum, eque, principaliter uti, potiri, et gaudere liberè, et licitè possint, et valeant, ac etiam debeant, et teneantur, eadem auctoritate concedimus, et indulgemus. Prætereà ipsi Archiepiscopo tamquam Præsidi, seu Rectori, et aliis ejusdem Universitatis constituendis Directoribus, ut ad prosperum, et felix illius regimen, et gubernium procurandum, aptiorique methodo Litteræ, et Scientiæ ibidem doceantur, ac Religionis prescribantur peragenda exercitia quævis Leges, Statuta, et Ordinationes Sacris Canonibus, et Concilii Tridentini

Decretis conformes condere, et promulgare, ac pro temporum, et rerum opportunitate immutare, et abrogare, aliaque de novo edere, ac pro earum observantia adversus Contravenientes poenas condignas statuere libere, et licite possint, et valeant, plenariam facultatem eadem auctoritate per presentes tribuimus, et impertimur; Decernentes easdem praesentes Litteras, et in eis contenta quaecumque semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari, sicque in praemissis omnibus per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice Legatos, Sedisque Apostolicae Nuntios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere

irritum quoque, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus, quatenus opus sit, Constitutionibus, et Ordinationibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Litteris Apostolicis in contrarium premissorum quomodolibet forsan concessis, confirmatis, et innovatis, quibus omnibus, et singulis illorum tenores presentibus pro plene, et sufficienter expressis, et de verbo ad verbum insertis habentes illis aliàs in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat harum quoque serie specialiter, et expresse derogamus, et derogatum esse volumus contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc nostre innovationis, nove erectionis, institutionis, electionis, deputationis, concessionis, indulti, facultatum impartitionis, decreti, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo septingentesimo sexagesimo tertio, quarto Idus Julii, Pontificatus nostri anno quinto = Loco ✠ Plumbi.

Collatum cum Originali mihi exhibito et inde restituto ad usum Regii Archivii Taurini Die 26. augusti 1765.

Benedictus Ambel Primus
Secretarius Regii Archivii

Collat.